

ми основних фундаментальних і прикладних дисциплін. Автономність університетів має сприяти впровадженню нових інноваційних навчальних продуктів, технологій навчання, стажування викладачів і студентів у провідних навчальних закладах і компаніях світу. Тому, при розробці стандартів освіти потрібно чітко розмежовувати основні вимоги до навчального процесу, які мають бути мінімальними і закладеними в стандарти освіти і ті, щодо яких має існувати автономія.

Зміст навчання не може виступати результатом освіти, результатом має стати набір різного роду компетенцій випускника, його підготовленість до виконання визначених функцій. Викладач має керувати самотійною пізнавальною діяльністю студентів, сприяти розвитку їхніх пізнавальних інтересів, інтелектуальних можливостей, формувати дієві мотиви навчальної праці з метою оволодіння ними ефективними й раціональними методами самотійної пізнавальної діяльності. Для цього необхідно запроваджувати дослідницьке навчання, яке потребує від викладача використання відповідних засобів прямого і непрямого керування аудиторією, а від студентів – володіння навичками використання різних методів пізнання та бажання навчатися з урахуванням досвіду самотійно-пошукової роботи.

Враховуючи, що базові вимоги до фахівців за спеціальністю «Облік і оподаткування» в європейських країнах визначаються Міжнародними стандартами освіти Міжнародної федерації бухгалтерів розробка професійних компетенцій майбутнього фахівця має базуватися на основі існуючого підходу до європейської, американської освіти з урахуванням пріоритетів вітчизняної бухгалтерської школи.

*Бондар С.І., к.е.н.,
доцент кафедри іноземних мов факультету маркетингу*

РЕАЛІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ ПОНЬЯТЬ І ЯВИЩ «СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ» І «КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД» У СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

Невпинний плін часу змінює все на своєму шляху. Незмінною є людська постать і постійні виклики удосконалення шляхів самоствердження та самореалізації. Перший крок на цьому шляху – отримання освіти, а слідом – надбання освіченості і віднаходження свого місця в житті. Вже давно, принаймні від минулого століття, освіта розглядається як результат і як цінність і не може бути кимось або чимось наданою, а отримується і засвоюється у вигляді знань, умінь, навичок і способів їх презентації. Через це перед освітою сьогодення стоять непрості завдання, які змінюють ракурси, потрапляючи в призму глобальних чи євроінтеграційних процесів. Змінюється парадигма навчання, і вища школа в рамках компетентнісного підходу переорієнтовується на суб'єкт навчання – на студентський колектив і на кожного студента окремо. Появляються і стають невід'ємними для сучасної освіти в Україні поняття «студентоцентризм» і «компетентнісний підхід».

Необхідність і важливість змін в освітніх процесах підтверджується словами Василя Кременя, президента спілки «Знання» України, Президента Національної академії педагогічних наук України, академіка НАН, який висловився про те, що народ і конкретну людину змінити одними лише революціями неможливо, на його думку, для цього необхідно змінити освіту, яка підготує нове покоління людей. У розрізі таких висловлювань стає зрозумілим, що освіта повинна використовувати нові ресурси успішної реалізації навчальних підходів, і таким невикористаним до сьогодні в Українській освіті ресурсом є студентоцентризм як базовий принцип організації навчального процесу і всієї системи стосунків в освіті, у навчальному закладі, зокрема між тим, хто навчає і тим, хто навчається,

У низці джерел підтверджується той факт, що студентоцентроване навчання передбачає розширення прав і можливостей тих, хто навчається, розробку нових підходів до викладання і навчання, навчальних програм, що відбивають практичний бік реалізації компетентнісного підходу у вищій освіті. Отже зростає роль тих, хто створює ці програми і розробляє нові підходи. У цьому аспекті на перше місце виступає психолого-педагогічна кваліфікація викладача. Адже він покликаний таким чином побудувати навчальний процес, створити такі умови презентації компетенцій, за яких і сам студент має бути в пошуку всіх можливостей. Це означає, що студентів вищів необхідно залучити до свідомого процесу реалізації компетентнісного підходу.

Діяльність викладача є многогранною, багатофункціональною і має комплексний характер. Для успішної реалізації взаємодії понять і явищ «студентоцентризм» і «компетентнісний підхід» до психолого-педагогічного портрету викладача сучасного вищого навчального закладу, на якого чекає Україна, входять і його педагогічна майстерність, і навчально-педагогічна діяльність і гнотичні, конструктивні, організаційні, комунікативні здібності як компоненти власної психологічної структури.

Але не тільки відповідальність викладача, його професіоналізм та людські якості здатні забезпечити якість викладання та засвоєння навчальних дисциплін. Для успішної роботи викладача, для його творчого діалогу зі студентською молоддю, а значить для забезпечення якості освіти необхідні певні умови роботи. Питання умов роботи викладача в сучасних реаліях є недостатньо вивченим і потребує прискіпливої уваги психологічної, педагогічної і навіть економічної галузей наук і є питанням подальших розробок.

Борисенко Л.Л., к.е.н.,
доцент кафедри педагогіки та психології

ФОРМУВАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ ЗАСОБАМИ КРЕАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Проблема професійної підготовки фахівців, зокрема майбутніх економістів, передбачає пошук шляхів формування креативної особистості студентів у системі вищої освіти, розвиток їхніх інтелектуальних і дослідницьких умінь. Виходячи з принципу студентоцентризму, пріоритетним напрямком вищої школи на сьогодні є організація освітнього процесу, в якому кожний студент міг би стати суб'єктом власного розвитку, вмів би здобувати та переробляти інформацію шляхом самостійної науково-пізнавальної та дослідницької діяльності [1; 3].

Сьогоднішній економіст, як наголошують учені В. Луговий, М. Євтух, В. Зайчук, Л. Бондарева, А. Нісімчук, І. Прокопенко, О. Шпак, має бути дослідником, оскільки саме він повинен здійснювати аналіз соціально-економічного становища України, визначати науково обгрунтовані напрями розвитку та прогнозування економіки країни на макро-мікрорівнях; передбачати напрями економічного зростання; проектувати життєдіяльність окремого підприємства певного регіону. Потреби суспільства у фахівцях-економістах з інноваційним типом мислення, що володіють технологією наукового дослідження соціально-економічного розвитку України, постійно зростають. Для того, щоб підготувати компетентного, творчого економіста, здатного самостійно освоювати нові технології в економіці, вирішувати професійні завдання методами наукового дослідження, необхідно відповідний рівень сформованості його науково-дослідницької компетентності [2]. Науково-дослідницька компетентність економіста є складовою його професійної компетентності, яку ми трактуємо як *інтегративну властивість особистості, що характеризує її готовність до вирішення дослідних (проблемних, освітніх, навчально-професійних, психолого-педагогічних) завдань шляхом застосування методів наукового пізнання, самостійно-пошукових методів у цілепокладанні, плануванні, програмуванні, прийнятті управлінських рішень, яка виражається в єдності ціннісно-мотиваційного, когнітивного, операційного, особистісного компонентів*. Аналіз та узагальнення досвіду викладання психолого-педагогічних дисциплін у Київському національному економічному університеті надає підстави стверджувати, що ефективним інструментарієм формування *науково-дослідницької компетентності майбутніх економістів* є впровадження креативних технологій навчання, які охоплюють такі форми, методи та засоби: метод «мозкового штурму», метод «синектики», метод морфологічного аналізу, метод аналізу і синтезу фантастичних ідей, метод інверсії, метод евристичних запитань, метод фокальних об'єктів, метод вільних асоціацій, метод винахідницьких задач. Засобами креативних технологій навчання, які використовувалися під час викладання та засвоєння психолого-педагогічних дисциплін у КНЕУ, були проблемно-творчі задачі, розроблені на основі класифікації С. Сисоєвої [4]. Найчастіше використовувалися такі типи: задачі на виявлення протиріччя та проблемне бачення, задачі з відсутністю повної інформації, дослідницькі задачі, задачі на винахідливість, задачі на комунікативність.

Отже, впровадження креативних технологій навчання є передумовою для формування дослідницьких умінь майбутніх економістів, оскільки вони ґрунтуються на оригінальних методиках розвитку різноманітних форм мислення, креативності, творчих здібностей; сприяють мобілізації організаційних, комунікативних, дослідницьких і проєктувальних умінь майбутніх фахівців, розвитку пошукової активності та науково-дослідницької компетентності студентів економічних спеціальностей.

Література

1 Зязюн І. А. Концептуальні засади теорії освіти в Україні / І. А. Зязюн // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2000. – № 1. – С. 11–24.